

М. М. Комариця

Основа - газета

«**ОСНОВА**» – газета. Видавали від червня 1906 у Львові як просвіт.-політ. і госп. тижневик. У липні 1908 через фінанс. проблеми вихід припинено. Поновлена 1909 як християн. двотижневик. Відп. ред.: А. Веретельник (1906–08), Я. Левицький (1906–07, 1909–12), М. Горникевич (1913). Видавець – Товариство св. Апостола Павла (1913). Тиражували у друкарнях Манецьких (1906), «Заг. друкарні» (1906–08), Ставропігій. інституту (1909), І. Айхельберґера (1909–12), г. «Діло» (1913). Усього – 218 чисел. Ред. часопису, обстоючи ідею єдності Церкви та нації, формувала в читачів християн. світогляд, підкреслювала потребу підтримувати реліг. видання у «ворожі для християнства часи», розвивала інтерес до укр. історії та нар. традицій. Публікувала життєписи святих і перших християн-мучеників – Марії Єгипетської, св. Миколая, св. Івана Золотоустого, статті про християн. традиції в Україні, зокрема унійні, крізь призму постатей св. Йосафата, митрополита Іпатія Потія, М. Смотрицького, про історію Вселен. Церкви до її розколу на Сх. та Зх., історію папства, відмінності між християн. конфесіями. Пропагувала збереження традицій церк. обряду і водночас його модернізацію, виступала за впровадження нар. мови у Св. Літургію і щоденні молитви. Окрім теор. студій із догматики й історії Церкви, друкувала розповіді про життя сільс. парафій, організацію місій, монастирів. Першочерг. нац. завданням називала освіту та об'єднання селян у кооперативи, заснування кас взаємодопомоги (райфайзенок), що сприяло б зростанню політ. самосвідомості та екон. рівня українців Галичини, подоланню пияцтва та лихварства. Напередодні черг. виборів до австр. парламенту та галиц. сойму ред. агітувала захищати свої нац. та громад. права, друкувала списки рекомєнд. кандидатів у послы за регіонами, а також постійно висвітлювала діяльність «Руського клубу» в австр. парламенті (рубрика «З парламєнту»). Серед резонанс. подій – протест українців проти спроби запровадити польс. мову в держ. діловодстві Галичини, виступ укр. студентів 1907 проти мовної політики кер. Львів. університету, який підтримали укр. послы в парламенті, а в перспективі – процес боротьби за укр. університет у Львові, атентат М. Січинського проти намісника Галичини графа Потоцького. Істор. тематика порушена в публікаціях про стародав. Єгипет, початки письма на Русі, друкували цикл матеріалів за кн. «Ілюстрована історія Руси» О. Барвінського. Наук.-популярні та просвітні статті інформували про планету Земля, екзот. рослини й тварини, інфекц. хвороби, нову с.-г. техніку, історію танцю. Більшість статей були редакц., деякі – передруки з ін. газет. Інформ. замітки містили

відомості про діяльність укр. т-в, зокрема НТШ, боротьбу за виборчі реформи, про мист. виставки, життя українців у діаспорі. Презентували також поет. твори М. Руданського, М. Шашкевича, В. Щурата, оповідання Т. Бордуляка, Марка Вовчка, Г. Квітки-Основ'яненка, М. Шашкевича, переклади творів М. Глішича, С. Лаґерлеф, Г. Сенкевича, Л. Толстого, А. Чехова, тексти популяр. укр. нар. пісень. Осн. рубрики: «Що чувати в світі», «Всячина», «Дописи», «Ради для домашнього господарства», «Духовне читанє», «Жіночі справи», «Лікарські уваги», «Судові справи», «З передвиборчого руху», «Нові книжки». Діяльність припинено 1913.

Рекомендована література

1. Животко А. Історія української преси. Мюнхен, 1989–90;
2. Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст. Т. 3. Л., 2011.

Бібліографічний опис:

Основа - газета / М. М. Комариця// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-76974>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).